შრომა

სურათებიანი დამატება

დამატების № 28. ქვირა, 16 ივლისი, 1906 წ. გაზეთის № 82

*
* *

ოდეს ტანჯულსა, იმედ წარკვეთილს,
ფიქრთა ტალღებში მიმომცურავსა,
ვით შტოს, ქარისგან ძირში მოტეხილს,
ბედის მაწყევარს და მომდურავსა,

აღარ მშთენია რამ სასიცოცხლოდ,
ცხოვრების გზაზედ ობლად მიგდებულს,
ხსნა შეუძლიან მხოლოდ და მხოლოდ
მაშინ შენს სახელს ქვეყნად დიდებულს!..

თვალ-წინ მეხატვის მშვენიერება,
ციური სხივით გადაქედილი,
შიგ ჩაქსელილი ბედნიერება
თვით სამოთხიდგან გადაბექდილი·

აი, იქ ვხედავ ახალს ცხოვრებას,
სულის მომხიბლელს, ანდამატს გრძნეულს,
თუ აქვს საზღვარი ლაღსა ცხოვრებას,
მარგალიტების მთად გადაქცეულს!

იმედის კვალი გულს ასხივოსნებს
და ახალისებს დაცემულ რწმენას,
გააფთრებულ ლომს ვინ დაიმონებს,
ან ვინ შეზღუდავს არწივის ფრენას!..

ტურფავ, მომეცი იმედით ხელი,
დეე, აღმეგზნოს კვლავ ცეცხლი ძალზედ,
რომ ერთხელ მაინც შემაშრეს ცრემლი
დაღლილ-დაქანცულს მწუხარე თვალზედ!..

სოლ გ—მე

მეზრმოლი

ქარო, მრისხანედ მქროლაო,
დამღონებელო, ტიალო,
რა გინდა ბევრი იშხუვლო,
თავზედაც ჩამომღრიალო,

ვერ დამიმონებ, ვერ დამცემ,
ვერ აღისრულებ წადილსა,
უბრძოლათ ჩემი მძორითა
ვერ გაიმართავ სადილსა!..

თუნდ მომისიე ქვეყნისა
ჯალათნი, ტარტაროზები,
თავზე მაწვიმე ქვის სეტყვა,
იხმარე ყველა ზომები,

ქვეყანა ზვირთად აქციე,
მახალე აქეთ-იქითა,
გინდ საწამლავი შემასვი,
ჯამებითა და ჭიქითა;

გინდ ჩამსვი ბნელსა საკანში,
კარზე დამიდექ მცველადა,
ქვემძრომნი მომიჩინევი
საკნისა დამწმენდ-მგველადა;

თუნდ ამიტაცე ცაშია,
ვით სირი, მცირე ფრთოვანი,
გადამისროლე შავს ზღვაში,
დამხვიე ლიანგთ ხროვანი,—

მით მაინც უბრძოლველადა
ვერ დამიმონებ სრულადა,
შევძრავ ქვყანას, ვამცნობ ხალხს,
იქცევი ვერაგულადა!

გაგიმკლავდები, შეგებრძვი,
გულზე გაგხეთქავ დევ-გმირსა,
შენს ნაქმნარს უსამართლობას—
ვაუწყებ ადამის შვილსა!

ამის შემდეგ კი სიკვდილსა
მივიღებ ქორწილ-ლხენადა,
საფლავს ყვავილი შემიკობს,
ბულბული მექმნის მცველადა;

მზე წმინდა სანთლად მექმნება,
ცის ნამი სატრფოს ცრემლადა,
ზამბახი ფშვენით თვის სუნსა
მომიძღვნის საკმეველადა;

ტოროლა ცის კამარიდან
მაუწყებს ხმითა ტკბილითა,
ვითა ისვენებს ჩემს ლოდზე
ტვირთ მძიმე თვისის ტვირთითა!...

ტუსადი

საბოს აღსარება

გიუ დე მოპასანისა.

(დასასრული *)

მეორე დღე საბომ მღელვარებაში გაატარა. განიცდიდა ისეთ მდგომარეობას, როგორიც მტკივანა კბილის ამოღების წინად ემართება კაცს. იმის გონებაში განუშორებლად ტრიალებდა მხოლოდ ერთი აზრი: დღეს უნდა აღსარება ვსთქვა? ამის გახსენებაზე უნებლიედ კრთოდა. თითქოს გააციაო, ხოლმე. იმის არსებაში ჯერ კიდევ მტკიცედ არ მოეკიდა ფესვი ათეიზმს, ურწმუნოებას ჰგრძნობდა გამოურკვევლს, მაგრამ მალულს თრთოლვას, შიშს ღვთის განგებლობის წინაშე.

რა გაათავა საქმე, საბო წავიდა მღვდელთან, რომელიც ხელში ლოცვანით ბაღში უცდიდა. მხიარულ გუნებაზე იყო და აკი მედიდურ გამომეტყველებით დაჰხვდა საბოს.

— აი, ჩვენც მზადა ვართ. წავიდეთ შინ, ნუ ჰმუნვარებთ, არა დაგიშავდებათ რა!

საბომ გასწია წინ, თან დუდუნებდა:

— თუ რომ თქვენც არ იქნებით წინააღმდეგი, სას... ველია, რაც შეიძლება მალე, გავათავოთ ეს მცირე სა...

---

*) იხილე დამატება № 27.

...Т.Ц.Н. ИСТОРИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА

სახელმწიფო სათათბიროს პრეზიდიუმი

1.—სათათბიროს თავმჯდომარე მურომცევი;—2. თავმჯდომარის ამხანაგი თავ. დოლგორუკოვი;—3. თავმჯდომარის ამხანაგი პროფ. გრედესკული;—4. სათათბიროს მდივანი თავ. შახავსკოი;—5. მდივნის ამხანაგი შაპოშნიკოვი;—6. მდივნის ამხანაგი კოკოშკინი;—7. მდივნის ამხანაგი თავ. პონიაკოვსკი;—8. მდივნის ამხანაგი პროფ. შერშენევიჩი;—9. საპარლამენტო პრესსის თავმჯდომარე მალაქია ბოლქვაძე.

ავტონომისტთა ფრაქცია სათათბიროში.

— დიდის სიამოვნებით. აგერ ჩემი სტიხარორალიც. ერთი წუთიც და მოგისმენ დღსარებას...

— გმადლობ ამ ... ...

თავისა. რა რიგად უნდა მეთქვა ჩვენებისთვის, რომ მთელი დღე ვლოთობდი, უცაბედად ვიპოვე მარკიზი ამბრენი, რომელიც ჩემს თვალ წინ მოჰკლეს და არც კი გამოვესარჩლე რომ შეიტყონ, იქნება ზურგი შემომაქციონ და სახლიდანაც გამომაგდონ.

ამ ფიქრით შეუმჩნევლად ორივე ხელი ჯიბეებში ჩავიყავ. ჯიბეში აღარ მქონდა არც ყაზარმაში მოცემული ფული, აღარც კეთილ სანდულისა და მენტის ეპისკოპოსისაგან ნაჩუქები. ეს ფული ხომ ჩემი ხომ არ იყო, ვოკლერისთვის უნდა მიმეცა, მთელი ექვსი თვე შემინახა. რა ვქნ, რა? ვოკლერი ლოთად და ქურდად ჩამთვლის, ლაზული და ადელინა ლაჩარს დამისახებენ. არა, იმათთან ველარ დავბრუნდებოდი! აბა, რისთვის გამოვესარჩლა ეპისკოპოსი, იქ ძალლივით ჩამღრძობდნენ—ღირსიც ვიყავ.

ცრემლები ღაპა-ღუპით გადმომდიოდა, არას დროს ასეთი უბედური არა ვყოფილვარ. აქ ფიქრად მომივიდა მომეკლა ჩემი თავი. ახლა რომ წყალში გადავარდე, არავინ არ შეიტყობს ჩემს ამბავს და ჩემი კეთილის მყოფნი და საყვარელნი ყოველთვის კეთილად მომიგონებენ. ამ დროს შემთხვევით სენას მივადექ. აღარა მიშლიდა-რა ჩემი განზრახვა სისრულეში მომეყვანა. ის იყო, უნდა წყალში გადავარდნილიყავ... უცბად შევდექი. ეს რა ამბავია? ყური დავუგდე.

გაღმა სასახლესთან დაფის ხმა ისმოდა. რა მოხდა? მარსელელი ბატალიონი მიდიოდა პარიზიდან? არა... მეფის მომხრენი ხომ არ სცდილობენ ჩვენ მიერ აღებულ სასახლეში ისევ დაებინავებინათ ის მტარვალი?

ეს რომ აზრად მომივიდა, გადავიფიქრე სიკვდილი და საჩქაროდ სახლისკენ გავიქეც. იქ აი რა ვნახე: ხის ესტრადაზედ იდგა სამი პატრიოტი: ერთსა სამფერი დროშა ეჭირა მეორეს—ფარი—ზედ წარწერით „სამშობლო განსაცდელშია“, მესამეს—წიგნი, რომელშიაც ეწერებოდნენ ისინი ვისაც სურდა შესვლა რევოლიუციონერთა ჯარში.

მთელი ბრბო ყმაწვილ კაცებისა, ჩემოდენა ბიჭებისა და ჭაღარა კაცებისა მიდიოდა ამ სამშობლოს ამბიონთან, ასახელებდა თავის თავს და მით თავის სიცოცხლეს და თავს მსხვერპლად სწირავდა სამშობლოს. შემდეგ აღტაცებულის ყვირილით „გაუმარჯოს ეროვნებას“-ო მიდიოდნენ ფელთფებელთან, რომელიც ურიგებდა თოფებს და ტყვიას, ადგენდა ჯარს და ჰგზავნიდა პირდაპირ საზღვარზე, სადაც ნამდვილი შვილნი საფრანგეთისა იცავდნენ სამშობლოს უცხოელთა მოსევისაგან.

„სამშობლო განსაცდელშია და მე კი აქა ვლოთობ!“ —ვიფიქრე და მივედი ჯარში ჩასარიცხად.

ხმა მაღლა ვუთხარი ჩემი სახელი და მინდოდა მეც სხვებთან მივსულიყავ, მაგრამ ერთმა პატრიოტმა შემაჩერა და მკითხა:—დაიცადე, მოქალაქევ, აი წაიღე თვის ჯამაგირი. თუ არა ვცდები, შენ ჩემ მეზობელ პლანშოსთან დგეხარ.

თვალები ამიჭრელდა და ცრემლი მომერია, მაგრამ, აბა, მარსელელი ფედერალისტი ტირილს ხომ არ მოვყვებოდი პარიზელთან, თავი შევიკავე და ვუპასუხე:

— მართალსა ბძანებთ. ჩვენ მეზობლები ვართ. გთხოვთ, გადაეცით ჩემ მიერი მოკითხვა და პატივისცემა ვოკლერს და მთელს სახლობას, ეგ ფულიც იმას მიეცით. უბრძანეთ, რომ პასკალ დიდს მადლობას უძღვნის სიკეთისთვის და დაბრუნება კი არ შეუძლიან სახლში, რადგან სამშობლო განსაცდელშია.

ხელმეორედ დაჰკრეს დაფი. მზის პირველმა სხივებმა მოჰფინეს გაღმა მდინარის ნაპირი. ჯარი დაიძრა ჩრდილოეთის საზღვრისაკენ მეც იმ ჯარში ვიყავი.

ერთის წლის შემდეგ სწორედ ამავე დღეს, ესე იგი 16 ფრუქტიდორს რესპუბლიკის მეორე წლისას ისევ პარიზში ვიყავ ჩემის როტით. ჩვენ ვიბრძოდით ვალმასთან რეინის ნაპირებზე და ჰოლანდიის ჭაობებში იმ დრომდე, სანამ უკანასკნელი პრუსიელი განვდევნეთ საფრანგეთის სამფლობელოდან. გადავწყვიტეთ, რომ ორიოდე დღეს პარიზში შევისვენებდით და მერე იტალიელ რაზმს შევუერთდებოდით. ამ დღეს დარაჯად დამნიშნეს გილიოტინაზე, რევოლუციის მოედანზე. №34.

თოფით ხელში ვიდექი ეშაფოტზე. მეტად შემზარა დასჯილთა თავის კვეთამ და ხალხის ბრბოს ვაშტერდებოდი, რომ ამ საშინელებისათვის თვალი ამეცდინა.

დაჭრილი თავები ზედი-ზედ ცვიოდა და მოჰყავდათ და მოჰყავდათ ახალი მსხვერპლნი; ზოგი ამაყად ხვდებოდა სიკვდილს და ზოგი კი გაფითრებული მთლად ცახცახებდა.

ბოლოს გამოჩნდა უკანასკნელი ურემი. ამაში იჯდა ორი დედაკაცი და ერთი კაცი, რომელმაც ჩემს დანახვაზედ თვალები დახუჭა. სისხლი ამივარდა თავში. ეს აფთარი სურტო იყო, ხოლო იმის გვერდით მარკიზა ადელიდა და ქოფაკი ჟაკრასა. ამ ჟამად კი გილიოტინა სამართლიან საქმეს ასრულებდა. თვალი არ მომიშორებია მათთვის.

ალქაჯი. — თერეზა რისის ქანდაკება.

ამოვიდნენ ეშაფოტზე: სურტოს მუხლები ეკეცებოდა, მარკიზამ რაღაც ლოცვა წაიდუდუნა, ქოფაკი ჟაკრასა კი გაჰკიოდა ღორივით, რომელსაც საყასბოზე მიათრევენ. მინდოდა, მომეგონებინა მათი დანაშაული, მაგრამ ხმა ველარ ამოვიღე. ამ დროს სამივემ მაღლა აიხედეს და მარკიზამ კვნესით ჩაიჩოქა. მე თითონ შევკრთი, მაგრამ მახვილის დანა-

ხვით კი არა,—ბოძზედ დიდის ასოებით იყო დაწერილი: „ადელინა“.

სამჯერ დაეშვა მახვილი და სამი თავი ერთი-ერთმანეთზედ ჩავარდა ნახერხით სავსე კალათაში.

—

— ახია!—წამოიძახა მეჩექმის ცოლმა და სიტყვა შეაწყვეტინა პასკალს:—ვნანობ, რომ ვერ ვნახე ის საპართლიანი სასჯელი. საფიქრებლადაც საშინელია, რომ დედაკაცმა მოაკვლევინოს ქმარი, ვაჟიშვილი და ქალი ხელთ ჩაუგდოს დასაღუპად აფთარ დედაკაცს.

— სურტო რაღაა,—სთქვა მატერონმა,—ოჰ, რა შეჩვენებულია! მაგრამ მაშინ ბევრნი იყვნენ იმისთანები და სცდილობდნენ მაგგვარ საზიზღრობით სიმდიდრე მოეხვეჭათ.

— ბედის წერამ ინება, რომ ყოველივე ისე მომხდარიყო!—სთქვა პაპამ და ბოთლი გახსნა.

— საფრანგეთი მაშინ ჰგავდა ხეს, რომელსაც მყნობა უნდა,—შენიშნა მატერონმა.

მეჩექმის ცოლმაც ახადა წაბლს და ყველამ სიამოვნებით დაუწყო ჭამა.

— პასკალ!—წამოვიძახე მე მოწიწებით.

— რაო, ბიჭუნი?

— მას შემდეგ ადელინა აღარ გინახავთ?

— აღარასდროს. ხომ გითხარით, რომ იტალიელ ომში ჩავირიცხე გენერალ ბონაპარტთან, რომელიც შემდეგში იმპერატორი გახდა, ნაპოლეონ დიდი. ნაპოლეონის ყოველ ომს დავესწარ და მონაწილეობა მივიღე. მასთან ერთად ჩვენ დავიპყარით იტალია, ეგვიპტე, ავსტრია, პრუსია, გერმანია, ესპანია და რუსეთი. მასთანავე ჩემი ხმალი ვლესე იაფას კედლებზე, ვჭამე ლეღვი სარაგოსისა და გამოვიკვებე ცხენის ხორცით მოსკოვში. ვატერლოს ბრძოლაში საღამომდის დიდ ნაპოლეონს მივდევდი, იმ საღამოს კი მოღალატე ერმა გასცეს და ნაპოლეონი გაჰქრა... მაგრამ ნუ გეშინიათ ისევ დაბრუნდება. რაც შეეხება ადელინას, მუდმივ იმაზედ ვფიქრობდი, მხოლოდ ერთხელ შევიტყე მისი ამბავი. მესამე ტერმიდორი იყო მეექვსე წლისა. ის იყო დავამარცხეთ მამელიუკის ცხენოსანი ჯარი ეგვიპტის პირამიდებთან ერთ პირამიდას ჩრდილოში ვისვენებდი, ამ დროს მოვიდა ერთი ყმაწვილი მედაფე და მკითხა:

— თუ არა ვცდები, შენ მგონი პასკალ ხარ, პანიტას შვილი?

— მართალია, მეც გიცანი, სელეგრე. როდის დასტოვე მალმორი? ერთი მიამბე, რასა შვრებიან ჩემი საცოდავი მშობლები?

სელეგრე ჩემთან შეზრდილი იყო, ჩემი სოფლისა, იმან მიამბო, რომ ჩემს შემდეგ დედა ჩემს ეყოლა მეორე ვაჟი, ლანჟა, მერე მამაჩემი მოკვდა, მაგრამ დედა ჩემი სიღარიბეში აღარ იყო, რადგან მარკიზ ამპრენის ქალმა ადელინამ, რომელიც ავინიონში წმ. ურსულის მონასტრის წინამძღვრად იყო, თავის სიკვდილის შემდეგ დაუტოვა სახნავ-სათესი ადგილი, სადაც სცხოვრობდა ჩვენი ოჯახი. ამ საჩუქრის ამბავი, უეჭველია, დედა ჩემს შეატყობინა კეთილმა ვოკლერმა, რომელიც ამის გამო წავიდა მალმორში და მერე ავინიონში დასახლდა თავის ცოლ-შვილით.

ამ სიტყვების თქმაზე პასკალმა ერთბაშად დალია ერთი ჭიქა ღვინო.

ჩვენი საღამოები გათავდა და ჩვენც ღვინმალენით.

ა. ანტონოფსკ სა.

მუნდირიანი —მემდურებიან, რად სდევნი გაფიცვის თავისუფლებასაო. გაგონილა ამისთანა საძაგლობა? ამ ხნის კაცი ვარ და არ მახსოვს რომ ქათამი მანეთად მეყიდოს, ახლა კი მანეთს მართმევენ.

რედაქტორ-გამომცემელი **გრ. ხ. რცხილაძე.**

საპოლიტიკო და საალიტერატურო ყოველდღიური გაზეთი

„ᲨᲠᲝᲛᲐ“

სურათებიანის დამატებით პირველ ივლისიდან წლის დამლევამდე ღირს 4 მანეთად.

ელექტრონის სტამბა წიგ. გამომც. ქართ. ამხ—სა.

ვანქის დიდი ქუჩა—ტელეფონი № 37.